

С Т А Н О В И Щ Е

относно дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“

Автор на дисертационния труд: **Дарина Наполеонова Баева-Гарсия**

Тема на дисертационния труд: **„Емпатията в мултилингвистична образователна среда за развитие на познавателна култура в детството“**

Научен ръководител: **доц.д-р Розалина Енгелс**

Изготвил становището: **доц.д-р Стефка Иванова Динчийска**

Данни за кандидата

Дарина Наполеонова Баева-Гарсия е докторант на СУ “Св. Климент Охридски”, ФНПП, катедра „Предучилищна и медийна педагогика”.

Баева е специалист с респектираща мотивация за непрекъснато учене и последователно разширяване на академичната си ерудиция. Постигнала е сполучлив синхрон между техническата си подготовка (завършила е Технически Университет – София, където придобива бакалавърска степен, последващи специализации в Дрезден и Валядолид) и хуманитарните науки: магистър по ПНУП, професионална квалификация – учител по ранно чуждоезиково обучение – английски език.

Впечатляващ е периметърът на професионалните ѝ интереси, реализирани чрез активни и многообразни практически ангажименти: работа по проекти, доброволчески дейности в Испания, работа с проблемни подрастващи деца – защита и предотвратяване от зависимости, семинар за иновативно образование, курс за извънкласни обучения и др.

Стремежът за личностно израстване и усъвършенстване е подкрепен със съответни документи - сертификати и удостоверения за допълнителни квалификации.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Баева е депозирила комплект от материали, който структурно и съдържателно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАС в СУ относно условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

В структурно-композиционен план дисертационният труд отговаря на стандартите за този академичен формат. Обемът на разработката е 257 стр., от които 242 стр. текст-изложение и 15 страници приложения (четири - диагностични тестове за проучване на емпатията). Списъкът на използваната литература включва 219 заглавия, от които 88 източници на кирилица и 131 на латиница. Емпиричните данни в основния текст са визуализирани чрез 33 таблици и 26 диаграми.

Структурата на труда е класическа: включва увод, три глави и заключение. Логично в увода на дисертационния труд е обоснована актуалността на работния проблем. Приведените аргументи обхващат три тематично обединени фокуса: сензитивността на предучилищната възраст; познавателното развитие на децата, ролята на емпатията като

емоционално отношение е мултилингвистична образователна среда. Обосновката звучи убедително и ангажиращо с дискретно присъстваща лична позиция.

В първа глава е направен анализ на теоретичните основи на изследването. Съдържанието е структурирано в три взаимно свързани параграфа по оста – дедукция/индукция: първо, познавателна култура, познавателна компетентност, модели за формиране на познавателна култура; второ, емпатията в съвременните стратегии за ефективно възпитание и обучение; трето, проблеми на образованието в условията на множественост на културите и езиците

Втора глава е посветена на организацията и методологията на дисертационното изследване. Концептуалният блок обхваща всички компоненти (обект, предмет, цел, задачи, хипотези, контингент) с внимателно изградени формулировки. Коректно са описани етапите на изследователската процедура.

В трета глава е предложен анализът на емпиричните резултати по посока на няколко дименсии: методи, критерии, целеви групи, взаимозависимости. В тази глава е представен и експерименталния модел: технология на емпатийно ориентираното обучение за целите на институционалната адаптация на децата от етническите малцинства.

Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем

Дисертационният труд на Дарина Баева е сериозно и задълбочено научно изследване на проблем, чиято актуалност за педагогическата теория, социалната и педагогическата практика непрекъснато ще нараства паралелно с процесите на демократизация в световен план и все по-интензивните междуезикови контакти и условия за общуване между хората от различен етнос и култура.

В този контекст работният проблем и направеното изследване са актуални и значими по посока на следните твърдения:

Първо, билингвизмът е явление, което съществува у нас поради многообразието на различни етноси и съответно рефлектира в образователната политика относно стратегии за адаптиране, овладяване на знания и езици като база за формиране на толерантност и цивилизовани отношения .

Второ, апробирането на иновативни форми за повишаване на познавателната култура на децата в мултилингвистична среда обогатява не само социално-педагогическата практика, но и педагогическата теория и дидактика.

Трето, необходимостта от нов поглед към отговорната и сложна дейност на педагозите относно възможностите за възпитаване на уважение към различните култури и езици, както и търсенето на дидактически решения за разширяване на познавателното любопитство и познавателните компетентности на децата.

Четвърто, повишава се професионалната квалификация и самочувствие на работещите в образователната система чрез овладяването на нови технологични модели за работа в мултилингвистична среда.

Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

Взискателният прочит на труда показва, че Дарина Баева отлично, в детайли познава изследваната проблематика. Самата тя като мултилингвист е успяла да направи с поглед „отвътре” компетентна интерпретация на редица класически и съвременни концепции, теории и практически решения в различни страни. В широкото поле на изследователските ѝ намерения е постигнат адекватен синхрон между теоретичните постановки, познаването на законодателството у нас, приобщаващите политики за грижа и образование в детството и експерименталните сюжети, което доказва значимостта на надеждността на процедурата и валидността на емпиричните резултати.

Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси.

Темата и работният проблем, към който се е ориентирала Дарина Баева, имат интегративен характер и отразяват многообразието на педагогическите реалности и перспективи в обучението на деца билингви, факт, който рефлектира в изследователския проект. Компонентите на концептуалната програма са налични, разположени в логическо единство и субординация с темата. Особена прецизност е проявена относно избора на изследователски инструментариум с оглед осигуряване коректност на процедурата и обективност на емпиричните данни. Подбрана е подходяща изследователска методика, използван е комплекс от апробирани в изследователската практика методи, достатъчен като обем, надеждност и с високо ниво на точност (перфектна статистическа обработка) за доказване на изследователската цел и хипотези.

За коректността и достоверността на процедурата допринася и широкият профил на изследвания контингент, обхват, който осигурява по-висока степен на валидност на постигнатите резултати, изводи и препоръки.

Сполучлива изследователска идея е успоредното изследване на учители, родители и деца, за установяване промяна на нагласи, приоритети, визия за образованието. Широко поле за промяна на педагогическите стратегии са съжденията относно съществуващите в практиката тревожност, фрустрации, демодирани подходи, които затварят пространството пред детето и блокират неговата активност. Сравнителните паралели са успешен старт за разработване на съдържателни, полифункционални и полезни за всички субекти в педагогическото взаимодействие (учители, деца, родители) програми за опознаване на културите, съвместна дейност и сътрудничество.

Като цялост проучването е реализирано с изследователска отговорност, дисциплинираност и прецизност.

От научно-практическа гл.т. високо оценявам: първо, проучването на педагогическите ориентации, осигуряващи взаимодействие между заинтересованите страни: директор, учители, деца, родители, взаимодействие с държавни и обществени структури, местна власт и общност, партньорство с организации от неправителствения сектор и други възможни ресурси; второ, възможността този модел да се прилага при

аналогични и различни условия в педагогическата практика т.е. навсякъде, където съществува ситуация на мултилингвизъм.

Научни и научноприложни приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд има приноси в два аспекта:

1. Научно - теоретични

1.1. Направен е задълбочен теоретичен анализ на изследваната проблематика, върху основата на който с тънък психологически усет е изведено базисното работно понятие „емпатийно ориентирано поведение“.

1.2. Използвана е подходяща методика и значим контингент изследвани лица, което гарантира репрезентативността на научното изследване. Аргументирано е изведена новата позиция на детето и учителя като стимул за положителна промяна на трите субекта: учители, деца, родители.

1.3. Обоснован и защитен е ефективен работещ модел – триптих за формиране на емпатийно ориентирано поведение за учители, родители и деца от предучилищна възраст в мултилингвистична образователна среда, чрез който се лансират нови концептуални идеи.

2. Научно - приложни приноси

2.1. Разработен и апробиран е експериментален модел, доказващ педагогическата симбиоза между емпатията на възрастните и когнитивното развитие на децата.

2.2. Разработена е технология за целенасочена квалификационна дейност с учители и родители по посока сътрудничество, независимо от религия, етнос, език и култура.

2.3. Емпиричните резултати и тяхната интерпретация могат да се използват както за подобряване на педагогическата практика, така и в академичната подготовка на бъдещите педагози.

Въпрос: Какви стъпки би предприел докторанта за популяризиране на резултатите от емпиричното изследване в педагогическата практика или включването им в университетската педагогическа общност?

Автореферат и публикации

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд и в синтезиран вариант представя основните конструкции на изследването.

В комплекта от документи са включени осем публикации (шест самостоятелни и две в съавторство). Логически имплицитно в тях Баева е популяризирала различни ракурси на работния проблем.

Заклучение

Дисертационният труд, научните приноси, публикациите по темата отговарят на областта и професионалното направление за присъждане на образователната и научна степен: „Доктор“.

Убедително обосновани са установените констатации, психолого-педагогически параметри и предимства на изследвания проблем и апробирания експериментален модел.

Анализът на разработката, качеството на научно-експертната дейност на Баева показват широтата на нейните интереси и личната ѝ ангажираност към изследваната проблематика.

Горепосочените аргументи, безспорните приноси на изследването и постигнатите резултати са основанията ми да предложа на научното жури на **Дарина Наполеонова Баева-Гарсия** да бъде присъдена **ОНС “Доктор“** в Област на висшето образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика; Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика.

19.09.2018 г.
гр. Стара Загора

Подпис:
/доц.д-р Стефка Динчийска/